Eduskunnan maa- ja metsätalousvakiokunnalle 28.1.2019

Asia: Asia: HE 286/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16 §:n ja metsästyslain muuttamisesta

BirdLife kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asian osalta seuraavaa:

Vieraslajeja koskevat muutokset

Pidämme tärkeänä, että haitallisia vieraslajeja koskeva lainsäädäntö on **ajantasainen, asianmukainen ja selkeä,** jotta haitallisten vieraslajien aiheuttamiin ongelmiin pystytään puuttumaan ja myös kansalaiset ymmärtävät haitallisten vieraslajien ongelmat ja tarpeen toimia niiden kantojen säätelemiseksi.

Voimassa olevassa lainsäädännössä haitalliseksi tiedetyt vierasnisäkäslait on listattu metsästyslaissa muiden riistalajien kanssa. Hallituksen esityksellä monimutkaistettaisiin vierasnisäkkäitä ja –lintuja koskevaa lainsäädäntöä. Muutoksen jälkeen metsästettäviä vierasnisäkäslajeja olisi tipoteltuina metsästyslakiin (villikani, kanadanmajava, kuusipeura, saksanhirvi, japaninpeura, valkohäntäpeura ja mufloni) vieraslajiasetuksen liitteeseen A (minkki, jota ei ole kuitenkaan lajina mainittu, vaan se kuuluu ryhmään petoeläimet Carnivora) sekä vieraslajilaissa viitattuun Euroopan unionin haitallisten vieraslajien listaan (pesukarhu, piisami, rämemajava ja supikoira).

Luonnonsuojelulain 38 §:n mukaan nisäkkäät ja linnut ovat rauhoitettuja, jos niitä ei ole mainittu metsästyslain 5 §:ssä. Käsityksemme mukaan metsästyslaista poistettavaksi ehdotettujen lajien tilanne olisi muutoksen jälkeen lainsäädännöllisesti epäselvä.

Olisi huomattavasti selkeämpää säilyttää kaikki haitalliset yksiselitteiset (vrt. minkki) vierasnisäkäslajit ja linnut metsästyslaissa, johon vieraslajilaissa viitattaisiin. Tämän voi toteuttaa esimerkiksi muuttamalla metsästyslain 5 §:ä listaamalla siinä omana kohtanaan vieraslajiasetuksessa ja haitallisten lajien EU-listassa mainitut vierasnisäkäs- ja lintulajit.

Kultasakaali

Mielestämme kultasakaalia ei tule lisätä metsästyslainsäädäntöön. Kultasakaalia ei ole Suomessa tavattu, eikä sen mahdollista Suomeen saapumista ennakoivaan säädösmuutokseen ole perusteita. Mikäli kultasakaali joskus saapuu Suomeen, se on luontaisesti levinnyt tulokaslaji, ei vieraslaji, ja poikkeaa siksi merkittävällä tavalla muista samassa yhteydessä käsiteltävistä lajeista.

Hallituksen esityksessä on viitteitä petoeläinten demonisointiin. Luonnossa toiset yksilöt ja lajit syövät toisia yksilöitä ja lajeja, ja lajien esiintymisalueet ja runsaudet muuttuvat. Kultasakaalin levinneisyysalueen laajeneminen Euroopassa on luontainen prosessi.

Hallituksen esityksessä pelotellaan kultasakaalin mahdollisia vaikutuksia Suomen luonnolle, vaikka lajin vaikutuksesta esimerkiksi haitallisen vieraslajin, supikoiran, runsauteen ei ole tietoa. Kultasakaalin leviäminen voi johtaa esimerkiksi supikoiran vähenemiseen sekä kilpailun että saalistuksen vuoksi. Jos kultasakaali joskus leviää Suomeen ja sen kannan rajoittaminen tai metsästäminen katsotaan tarpeelliseksi, voidaan lainmuutos toteuttaa myöhemmin.

Pidämme välttämättömänä, että vieraslajit ja tulokaslajit pidetään hallinnossa sekä viestinnällisesti että lainsäädännöllisesti selkeästi erillään.

Hallituksen esityksessä tulokaslaji kultasakaali rinnastetaan osin väärin vieraslajeihin (Metsästyslaki 42 §) ja myös perusteluissa oletetaan sen kuuluvan vieraslajiasetuksen liitteeseen A, johon se ei kuulu, koska kyse ei ole vieraslajista.

Lain 42 pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että vierasperäisten riistaeläinten luettelosta poistettaisiin EU:n listan vieraslajit piisami, supikoira, rämemajava ja pesukarhu, mutta listalle lisättäisiin kultasakaali. Muutoksen jälkeen kaikki muut vierasperäisten lajien luettelossa olevat lajit olisivat vieraslajeja, mutta kultasakaali tulokaslaji. Ehdotetulla muutoksella sotkettaisiin samaan pykälään tulokaslajeja ja vieraslajeja, mitä pitää ehdottomasti välttää. Mikäli kultasakaali lisätään metsästyslain 5 §:än ehdotuksen mukaisesti, lukeutuu se lain 42 §:n 1 mom. 2 kohdan kattaviin lajeihin. ”*2) vierasperäisellä riistaeläinkannalla 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja riistaeläimiä, jotka eivät kuulu vierasperäisiin riistaeläimiin ja jotka ovat peräisin muualla kuin Suomessa esiintyvästä luonnonvaraisesta kannasta tai Suomen ulkopuolella tarhatusta kannasta.*”

BirdLife Suomen puolesta 28.1.2019

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja

Lisätietoja:

Teemu Lehtiniemi, suojelu- ja tutkimusjohtaja, teemu.lehtiniemi@birdlife.fi, 0400 749 786